

קניין רוחני – תשס"ח

מבחן

סמסטר א', מועד א'
30.4.08

ד"ר מיכאל בירנהק
עו"ד עידן לרון

פתרון בחינה

הערות מקדימות

1. הנושאים המצוינים כאן הם הנקודות הבסיסיות שהדיון בהן נדרש. הערות פרטניות – נרשמו במחברות הבחינה. בנקודות שלהלן היה לדון תוך כדי התבססות על החומר שהנלמד בכיתה וחומר הקריאה.
2. הניקוד לא ניתן (או נשלל) על עצם אזכור המושגים, אלא על ההתייחסות הנכונה אליהם ועל מידת הדיוק ביישומם.
3. סך הנקודות בכל שאלה עלה על מספר הנקודות המקסימלי, כך שהיו סטודנטים אשר קיבלו את מלוא הנקודות בשאלה גם כאשר הדיון בחלק מהנושאים היה חסר.
4. דברים נוספים ואינטליגנטיים שהועלו זכו בניקוד בנוסף נוסף, מעבר לסך הנקודות האפשרי (הגבוה בעצמו מן המקסימום, כאמור).
5. מצורת דוגמה לתשובה מלאה לשאלה 2. שימו לב שתשובה זו מזכה במספר נקודות העולה על הניקוד המקסימלי, שאליו ניתן היה להגיע אף מבלי לציין את כל האמור בה.

שאלה 1(א)

דיון בהעתקה ואופן הוכחתה; בחינת אופי ההגנה: האם המפה מוגנת? מה מוגן בה? האם הרכיבים שנטלו מוגנים? יש לבחון את דרישת המקוריות, והאם הרכיבים שנטלו הם רעיון/עובדה או ביטוי; דיון בהפרה עקיפה ובידיעה הנדרשת לכך; יש מקום לבחון אם קמה הגנת שימוש הוגן.

שאלה 1(ב)

ההקרנה - ביצוע פומבי: תנאי הזכות, קיום הזכות נוכח השינוי בחוק החדש ביחס לסיווג מפה. ההעלאה לאתר - העמדה לרשות הציבור: תנאי הזכות, הבדל בין החוק הקודם לנוכחי.

הגנות - ביחס לכל הפרה: שימוש הוגן - המטרות המוכרות, שיקולים, הבדלים בין החוק הקודם לנוכחי; הגנת ביצוע פומבי במוסדות חינוך.

שאלה 2

הזכות המוסרית לשלמות היצירה: דיון בתנאיה, תנאי הסבירות שבחוק החדש, השוני בין החוקים.

הבעלות בזכות המוסרית: יוצרים מול תיאטרון – תחולת תריג המעביד, אפשרות ויתור על הזכות. יוצר מול יוצר – התנאים ליצירת בעלות משותפת ותוצאותיה הרלוונטיות. זכויות מוסריות לאחר מות היוצר – משך ההגנה, מי הבעלים, מי רשאי לתבוע בזכות המוסרית.

שאלה 3

הפרה תורמת ותנאיה. הפרה ישירה – הזכות שנפגעה, דיון בתנאיה הרלוונטיים (מידת הנטילה) ובהגנות אפשריות; תרומה להפרה – דיון בה ובמידתה; ידיעה – דיון בקיומה של ידיעה ישירה וידיעה קונסטרוקטיבית; שימוש שאינו מפר – דיון בשימושים ובאופייה של מכונת צילום. הדיון בשאלות אלו כרוך בדיון בנושאים המשפיעים על יישומן: אופיו של גורם הביניים, אופייה של ההפרה הישירה (למשל – גורם מפר יחיד), ומידת הפיקוח שראוי לדרוש מגורם הביניים ואופיו.

שאלה 4

סימני מסחר. ראשית יש לבחון את הסימן: האם מדובר בסימן מסחר, האם הסימן כשיר לרישום, והאם סימן מוכר היטב. לאחר מכן יש לבחון מה מידת ההגנה לה זכאי הסימן, הן אם נרשם הן אם לא, והאם חגית הפרה אותו. ניתן לבחון גם אם עומדת לזיוף עילה מכוח עוולת גניבת עין.

שאלה 5

אין פתרון נכון או שגוי. יחד עם זאת, נדרש להראות שליטה בהצדקות לקיומה של הגנת השימוש ההוגן, הבנת הדילמה בין סטנדרט לכלל, וכן הכרת השאלה הפרשנית ביחס לסעיף 19(ג) – האם "תנאים" הם מצטברים או חלופיים ליתר הדרישות בסעיף.

דוגמת פתרון לשאלה 2

הפרת הזכות: הילדים יתבעו את התיאטרון בטענת פגיעה בזכות המוסרית לשלמות היצירה (ס' 46(2) לחוק החדש / 4א(2) לפקודה). מתקיים שינוי, שהוא המרת הדמויות ושינוי הדיאלוגים, והם יטענו שהשינוי פוגע בכבודו ובשמו של אביהם. התיאטרון יטען שדוד, בשונה מילדיו, היה חילוני, וכבודו אינו נפגע מעיסוק בלסביות. המבחן לפגיעה בכבוד הוא אובייקטיבי, ולכן יש להביע עמדה בעניין הזה. אף אם ייקבע שהתקיימה פגיעה כזו, ביהמ"ש יבחן לפי הדין החדש גם את סבירות השינוי (ס' 50(ב) לחוק החדש). משקל יינתן לכך שמדובר במחזה, שמטבעו נועד להמחזה לפי התאמות שמכניס הממחזי; לכך שהפעולה נועדה אמנם למטרות כלכליות, אך מן הסוג שלמטרתן נכתב המחזה; ולכך שהמחזה נוצר עבור התיאטרון במסגרת עבודת עובדיו. ביהמ"ש יבחן גם את המקובל בענף. הילדים יטענו שלא מקובל להכניס שינויים כאלה במחזה, ושהצורך בשינוי קטן מהפגיעה בשם אביהם. התיאטרון יטען ההיפך (השיקולים בס' 50(ג) לחוק החדש).

נבחן אם הזכות המוסרית הנ"ל קיימת, למי היא שייכת, והאם הילדים רשאים לתבוע מכוחה:

30 נק' מתוך
20

תשובה זו אינה כוללת את כל הטענות האפשריות, אך היא כוללת את כל הטענות העיקריות, וכן טענות רלבנטיות נוספות אפשריות

היחסים בין המחזאים לתיאטרון: הכלל הבסיסי הוא שהזכות המוסרית נמצאת בידי דוד וגיל

(ס' 45א) לחוק החדש / ס' 4א(1)-(2) לפקודה). אמנם הם עבדו בתאטרון ועברו נכתב המחזה, אך

חריג המעביד אינו חל כאן, שכן זכות מוסרית אינה ניתנת להעברה אלא לווייתור בלבד, ואף

העברת הזכות הכלכלית למעביד אינה גוררת בעקבותיה את העברת הזכות המוסרית (ס' 45ב)

לחוק החדש / ס' 4א(4) לפקודה, קוק נ' סקאלר). מכאן שהזכות לשלמות היצירה נשארה בידי

המחזאים. מנגד, התיאטרון יטען שהשניים ויתרו על הזכות בחוזה ההעסקה (שצוטט בשאלה).

הילדים ישיבו שאין מדובר בווייתור על הזכות במלואה – ויתור שהיה מקנה לתיאטרון חופש שינוי

מלא – אלא רק ברישיון שימוש בזכות, שהרי החוזה מתיר שינויים רק לפי "המקובל בתחום".

מנגד החוזה אינו קוצב את תקופת השימוש, והדבר מקשה על היכולת להשקיף עליו בתור רישיון

גרידא שאינו כולל ויתור על זכות. טענה אפשרית נוספת מצד הילדים היא שאפילו היה בחוזה

ויתור, זהו ויתור "על-תנאי" ביחס לאופי השינוי המותר – תנאי שלא התקיים כאן, לגישתם.

היחסים בין דוד לגיל: המחזאים כתבו את המחזה יחד, ונראה שלא ניתן להבדיל בין החלקים

שכתב כל אחד. מכאן שזו יצירה משותפת (ס' 1 לחוק החדש / ס' 16(3) לחוק הישן). בניגוד

לזכויות הכלכליות בהן חלים כנראה דיני השיתוף (סיון נ' שפר, גולד), הרי שבזכויות המוסריות

הזכות היא עצמאית לכל שותף (זרודי שהתבסס על קימרון, לבנשטיין), ולכן הסכמת גיל אינה

גורעת מכוחו של דוד לסרב לשינוי הפוגע בזכותו המוסרית – וזהו הכוח שבשמו תובעים ילדיו. (7)

המוות ונפקותו: תקופת תוקפן של זכויות מוסריות הושוותה בחוק החדש לתקופה של הזכויות

הכלכליות (ס' 45א(1) סיפא לחוק החדש), ובפסיקה מחוזית נקבע הדבר גם בדין הקודם (זרודי,

בהתאם לסעיף 6bis לאמנת ברן). אם זהו הדין, הזכויות המוסריות של דוד עומדות בתוקפן כעת,

וזאת משתי סיבות חלופיות: ראשית, דוד נפטר לפני עשרים שנה בלבד, בעוד זכויות כלכליות

תקפות ככלל שבעים שנה אחר מות היוצר (ס' 38 לחוק החדש / ס' 45(4) לפקודה, הגובר על סעיף 3

לחוק הישן). שנית, גיל בחיים, ובזכויות כלכליות ביצירה משותפת מונים את השנים לפי מות

היוצר האחרון (סעיף 39 לחוק החדש / סעיף 25(i)-(ii) לפקודה). מנגד, התאטרון יוכל לטעון

שביהמ"ש המחוזי שגה, ובדין הישן פקעה הזכות המוסרית במות היוצר – טענה ההולמת גישה

לפיה הזכות המוסרית נובעת מתיאוריית האישיות. אם טענה זו תתקבל תיוותר הזכות המוסרית

מכוח הדין החדש בלבד. אשר לכוחם של הילדים: מהחוק לא עולה בבירור שזכויות מוסריות הן

קניין העובר בירושה, אך גם בהנחה שתביעת הילדים אינה מבוססת על בעלותם בזכות, הם עדיין

זכאים לתבוע בגין הפרת הזכות המוסרית של דוד לאחר מותו, בהיותם ילדיו (ס' 55 לחוק החדש).